

Asia: VN/26814/2024

Koulutustarpeen ennakointimalli

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot työryhmän esityksestä

Koulutustarpeen ennakointimallin valmistelutyöryhmä on laatinut esityksen ammatillisesti eriytyvän koulutuksen pitkän aikavälin koulutustarpeen ennakointimalliksi sekä laadittua mallia hyödyntäen tehnyt ensimmäisen perusskenaarion koulutustarpeesta sekä työikäisen väestön koulutusrakenteen kehityksestä.

Aiemmin koulutustarpeen ennakointi on perustunut toimialoittein arvioituun työvoimatarve-ennakointiin, joka on koulutustarpeen ennakkoinnissa muunnettu ensin odotettavissa olevaksi ammattirakenteeksi, josta on päätelty koulutustarve, johon vastaamalla työvoimatarve-ennakkoinnin mukainen ammattirakenne voi toteutua.

Työryhmän esittämässä mallissa ennakkoinnin lähtökohtana on nykyinen työmarkkinatilanne, jossa toteutuvan työllistymisen, ansiotason sekä työvoimareservien suuruudesta päätellään, kuinka paljon eri sektoreilla ja koulutusaloilla olisi koulutettava uutta työvoimaa, jotta uusi työvoima työllistyisi mahdollisimman usein ja mahdollisimman tuottaviin tehtäviin.

Satakuntaliitto toteaa, että ennakointimallin valmistelussa olisi tullut huomioida vahvemmin myös alueellinen näkökulma ja alueelliset vaikutukset. Malli on laadittu kansallisen tason tarkasteluun, eikä sisällä aluekohtaisia koulutustarve-ennusteita, vaikka väestörakenne ja palvelutarve vaihtelevat merkittävästi eri puolilla maata.

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakkoinnin periaatteita

Työryhmän esityksessä tuodaan esille, että ennakointimallin tulee olevan riittävän tarkka koulutustarjontaa koskevien lyhyen aikavälin päätösten pohjaksi, toisaalta sen edellytetään antavan kuva pitkän aikavälin kehityksestä sekä huomioivan mm. pitkän aikavälin ennakointiin liittyvä epävarmuus sekä yhteiskuntapoliittinen tavoitteellisuus.

Työryhmän esityksessä tuodaan lisäksi esille, että työvoimamenetelmän haasteena voidaan nähdä tarkastelu yhdestä rajatusta näkökulmasta. Vaihtoehtoisena näkökulmana esityksessä kuvataan mm. analyyseja, joissa koulutustarjontaa lähestyttäisiin esimerkiksi työmarkkinoiden,

innovaatiotoiminnan ja talouden kehitykseen vaikuttavana investointina. Tällaiset analyysit tekisivät koulutustarve-ennakoinnin raporteissa nykyistä näkyvämmäksi sen, että tutkinto- ja aloituspaikkatavoitteita koskevilla tuloksilla ja suosituksilla voi itsellään olla tulevaa kehitystä ohjaavaa vaikutusta.

Satakuntaliitto kannattaa esityksen tavoitetta, että koulutustarpeen arvioinnissa huomioidaan työllisyysvaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida laajasti koulutuksen yhteiskunnallinen merkitys. Satakuntaliitto painottaa, että koulutus ja osaaminen ovat sekä kansallisesti että alueellisesti keskeisiä elinvoimatekijöitä, ja ylläpitävät sekä luovat myös yhteiskunnan sivistysperustaa. Synergiaa koulutuspolitiikan sekä työ- ja elinkeinopolitiikan osalta olisi vahvistettava.

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakkointimallin toteutusta

Työryhmän esityksessä on huomioitu muiden toimijoiden toimesta (mm. maakuntatasolla) tehtävä laadukas työvoima- ja koulutustarpeen ennakkointi ja Satakuntaliitto pitää tärkeänä, että koulutustarpeen ennakkointimallin toteutus kytketään vahvemmin maakunnallisiin strategiaprosesseihin vahvistaen kasvu- ja muutosalojen, uusien kyvykkyyksien ja muuttuvien osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakkointia.

Lausunnonantajan näkemykset koskien työryhmäraportin mukaisen perusskenaarion ennakkointitulosta

Työryhmän raportissa on esitetty kattavasti ennakkoinnin tueksi tuotettuja perusskenaariota sekä niiden laatua päätöksenteon näkökulmasta. Tilastolliset perusskenaariot toimivat tärkeänä pohjana koulutustarpeiden ennakkoinnille.

Satakuntaliitto tuo esille, että perusskenaarioiden tarkastelun tueksi tarvitaan vahva osallistava laadullinen ja määrällinen ennakkointityö, joka kytkee aluetiedon kansalliseen näkymään.

Vesiluoma Timo
Satakuntaliitto

Laitinen Katja
Satakuntaliitto